

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет філології
Кафедра української філології та міжкультурної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
Котляр Ю.В.

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА І ШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація 014.01 «Українська мова і література»

Розробник

Денищич Т. А.

В.о. завідувача кафедри української
філології та міжкультурної
комунікації

Лебединцева Н. М.

Гарант освітньої програми
«Теорія і методика навчання:
Українська мова і література та
англійська мова»

Жвава О.А.

Декан факультету філології

Зубенко Т. В.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Загальна і шкільна педагогіка
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
Спеціальність	014 «Середня освіта»
Спеціалізація	014.01 «Українська мова і література»
Освітня програма	«Теорія і методика навчання: Українська мова і література та англійська мова»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна циклу професійної підготовки
Курс навчання	1
Навчальний рік	2022-2023
Номери семестру	2
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	18 18 54
Відсоток аудиторного навантаження	40%
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Основи професійної майстерності майбутнього вчителя-філолога формуються під час вивчення всіх дисциплін у вищому закладі освіти. Проте провідна роль у системі підготовки вчителя української мови та літератури, англійської мови належить педагогічним дисциплінам, базою для яких виступає «Загальна і шкільна педагогіка». Ця дисципліна є однією зі складових цілісної психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів, яка покликана сприяти оволодінню ними теоретичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками, необхідними для ефективної роботи у новій українській школі.

Освітній компонент курсу сприяє розвитку в здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей педагогічних явищ, ознайомлює із методологією науки, основними категоріями, педагогіки, формує практичні вміння і навички застосовувати набуті компетентності у фаховій діяльності.

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни «Загальна та шкільна педагогіка» є успішне опанування курсів «Вікова і педагогічна психологія», а саме: осмислення фізіологічних процесів розвитку людини, знання загальних закономірностей і механізмів функціонування психіки людини, психологічних зв'язків і залежностей у розвитку особистості; знання теоретичних основ психології особистості, її пізнавальних процесів, розумового розвитку, її особистісного формування в різні періоди життя. У свою чергу, опанування зазначених вище дисциплін є основою для вивчення навчальних дисциплін, серед яких «Методика навчання української мови», «Методика навчання української літератури», «Методика навчання англійської мови» та для проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики – 2 та педагогічної практики.

Мета курсу полягає в забезпеченні теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя в закладах загальної середньої освіти України; формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості, розвиток професійно-педагогічної спрямованості, педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога Нової української школи.

Завдання навчальної дисципліни:

- забезпечувати ґрунтовне засвоєння студентами основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики);
- розвивати аналітичне педагогічне мислення студентів, формувати уміння вивчати та пояснювати педагогічні явища та процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формувати у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності в ЗЗСО;
- забезпечувати оволодіння студентами ефективними шляхами впливу на розвиток особистості учня;
- формувати у студентів дослідницькі уміння, досвід роботи з онлайн-технологіями, підручниками, навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації;
- стимулювати студентів до систематичної самостійної навчальної праці, посилювати мотивацію саморозвитку педагогічних здібностей;
- виховувати у майбутніх педагогів відповідальне ставлення до професійного навчання та самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Загальна і шкільна педагогіка» студенти **повинні знати:**

- ключові категорії педагогічної науки;

- історію виникнення, становлення педагогіки як науки, стан її сучасного розвитку та актуальні проблеми;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори та шляхи розвитку, соціалізації та формування особистості сучасних учнів (зокрема учнів з особливими потребами);
- сучасний зміст та функції педагогічної діяльності, шляхи досягнення вершин педагогічної майстерності вчителя Нової української школи;
- особливості національної системи виховання, шляхи її реалізації в педагогічній практиці;
- специфіку процесів змішаного навчання в умовах карантину або воєнного часу;
- особливості інклюзивної освіти;
- принципи, форми, загальні методи та засоби навчання, виховання і розвитку учнів різних вікових груп.
- роль і місце виховного середовища закладу освіти у формуванні всебічно розвиненої особистості учня відповідно до його потреб, інтересів, здібностей та суспільних вимог;
- шляхи згуртування класного колективу та розвитку учнівського самоврядування як засобу виховання й соціалізації учнів;
- національну своєрідність виховного процесу в сучасному освітньому середовищі;
- своєрідність двосторонньої, партнерської взаємодії вчителя й учнів в процесі навчання й виховання, її суттєві особливості, закономірності та специфіку організації освітнього процесу з урахуванням особливих потреб учнів;
- чинники, що визначають сучасні цілі, зміст процесів виховання, навчання та освіти учнівської молоді, з урахуванням індивідуальних й особливих потреб учнів;
- шляхи підвищення ефективності управління педагогічними системами;
- зміст основних державних документів, що стосуються системи освіти в Україні взагалі та загальної середньої освіти тощо;
- розуміти соціальну роль освіти у вирішенні глобальних проблем людства;
- механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання.

Студенти повинні вміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями курсу, систематизувати зміст базових понять;
- застосовувати набуті знання при розв'язанні професійних завдань;
- аналізувати сучасні тенденції реформування і адаптації системи загальної середньої освіти до умов життя (суспільства), що постійно змінюються;
- характеризувати наукові уявлення про закономірності педагогічного (освітнього) процесу, а також обґрунтовувати модель взаємодії «вчитель-учень-батьки учнів» на основі педагогіки партнерства в середовищі системи загальної середньої освіти та за її межами;
- визначати оптимальні методи, засоби, форми навчання та виховання відповідно до педагогічної ситуації та з урахуванням індивідуальних та особливих потреб учнів.
- аналізувати ефективність педагогічних умов розвитку й соціалізації учнів (в тому числі з особливими потребами) в процесі навчання та виховання;
- аналізувати, досліджувати та презентувати педагогічний досвід навчання й виховання учнів в сучасній школі;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, реалізовувати творчий підхід до визначення педагогічних дій у нестандартних ситуаціях, уміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей та принципів навчання і виховання;

- зіставляти різні підходи в процесі полеміки, виявляти здатність аргументувати та відстоювати свою позицію, власну думку про те чи інше педагогічне явище чи процес;

- користуватися довідковими матеріалами, критично аналізувати матеріал згідно із сучасними тенденціями розвитку загальної середньої освіти в Україні.

Розроблена програма відповідає **освітньо-професійній програмі (ОПП)** «Теорія і методика навчання: Українська мова і література та англійська мова» спеціальності «Середня освіта (Українська мова і література)» та спрямована на формування **таких загальних компетентностей (ЗК):**

- знання й розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності (**ЗК 2**);

- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо (**ЗК 3**);

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (**ЗК 14**);

фахових компетентностей (ФК):

- здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності (**ФК 2**);

- здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу (**ФК 5**);

спеціальних предметних компетентностей (ПК):

- здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах (**ПК 2**);

- здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт (**ПК 3**).

Відповідно до освітньо-професійної програми зазначеної спеціальності очікувані **програми результати навчання (ПРН)** включають уміння:

- знати державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови, літератури, англійської мови для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності (**ПРН 3**);

- аналізувати, діагностувати та корегувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу (**ПРН 8**);

- знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії в професійному колективі (**ПРН 18**);

- характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної / педагогічної / методичної галузі (**ПРН 19**);

- дотримуватися принципів академічної доброчесності (**ПРН 21**);

- здатність працювати результативно індивідуально в групах задля опрацювання певних завдань і формування коректних висновків (**ПРН 22**);

- здатність усвідомлювати й дотримуватися етичних норм поведінки (**ПРН 26**);

- здатність встановлювати й осмислювати елементарні міждисциплінарні зв'язки (**ПРН 27**);

- здатність переглядати свої погляди й судження та міняти спосіб дій за наявності переконливих аргументів (ПРН 28);
- пояснювати доступно й аргументовано сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору як фахівцям, так і учням (ПРН 29).

3. Програма навчальної дисципліни

	Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Теоретичні основи педагогічного процесу виховання особистості				
1	Тема 1. Науково-методологічні основи педагогіки: історія і сучасність	2	2	6
2	Тема 2. Формування, розвиток української школи і європейської педагогічної думки	-	2	2
3	Тема 3. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	2	-	4
4	Тема 4. Загальні закономірності розвитку, виховання та формування людської особистості	2	2	6
5	Тема 5. Специфіка педагогічної діяльності в ЗЗСО	2	2	4
Теоретичні основи процесу навчання				
6	Тема 6. Дидактика як галузь педагогіки	2	-	6
7	Тема 7. Зміст освіти. Система організації освіти в Україні. Інклюзивне навчання	2	2	6
8	Тема 8. Урок як основна форма організації навчання в школі	2	2	4
9	Тема 9. Дидактичні основи організації навчання	2	2	4
10	Тема 10. Контроль та оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів	-	2	6
11	Тема 11. Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти України	2	2	6
	Разом за семестр	18	18	54

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Науково-методологічні основи педагогіки: історія і сучасність ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none">1. Педагогіка як наука. Функції, предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.2. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки. Джерела педагогічної науки. Поняття про народну педагогіку.3. Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки.4. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.
2	<p>Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none">1. Виховання як складова педагогічного процесу. Виховання як педагогічний процес та суспільне явище.2. Специфіка мети виховання учнівської молоді в сучасній системі загальної середньої освіти.3. Поняття про освітній процес, педагогічний процес, навчально-виховний процес.4. Закономірності, етапи педагогічного процесу.5. Основні напрями виховання.
3	<p>Загальні закономірності розвитку, виховання та формування особистості ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none">1. Поняття про «особистість», «індивідуальність» в педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості, виховання та середовища на розвиток особистості в людському розвитку.2. Акмеологічні основи глобальної зрілості людини на вікових етапах життя.3. Теорії розвитку особистості: біогенетичні, соціогенетичні, теорії взаємодії двох факторів, персоналістичні.4. Діагностика розвитку особистості. Зарубіжні теорії розвитку особистості5. Вікові аспекти розвитку та виховання особистості.
4	<p>Специфіка педагогічної діяльності в ЗЗСО ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none">1. Учитель як суб'єкт виховної діяльності. Специфіка педагогічної діяльності та її вимоги до особистості вчителя.2. Функції педагогічної діяльності: дослідницька, проєктувальна, конструктивна, комунікативна, організаційна.3. Напрями та форми виховної роботи в ЗЗСО.4. Педагогічне спілкування, його функції. Стилі педагогічного спілкування. Авторитет учителя, умови його формування.5. Робота з профілактики правопорушень серед неповнолітніх.6. Проблема булінгу в школі.
5	<p>Дидактика як галузь педагогіки ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none">1. Поняття про дидактику, її предмет, завдання та етапи становлення.

	<p>2. Основні категорії дидактики.</p> <p>3. Основні дидактичні концепції. Аналіз зарубіжних концепцій навчання.</p> <p>4. Поняття про процес навчання, його особливості. Загальна характеристика процесу навчання: основні компоненти, функції, рушійні сили.</p> <p>5. Діяльність учнів на уроці. Особливості учіння. Структура процесу засвоєння знань учнями.</p> <p>6. Структура діяльності вчителя. Особливості викладання. Вимоги до вчителя як організатора і керівника навчально-пізнавальної діяльності учнів.</p>
6	<p>Зміст освіти. Система організації освіти в Україні. Інклюзивне навчання ПЛАН</p> <p>1. Поняття про зміст освіти. Структура змісту освіти. Законодавчі та нормативні документи про організацію освіти в Україні.</p> <p>2. Основні напрями реформування освіти. Нова українська школа.</p> <p>3. Принципи організації освіти в Україні.</p> <p>4. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Україні.</p> <p>5. Права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу.</p> <p>6. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.</p>
7	<p>Урок як основна форма організації навчання в школі ПЛАН</p> <p>1. Поняття про організаційні форми навчання. Історичний розвиток загальних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Альтернативні системи навчання</p> <p>2. Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків.</p> <p>3. Функції й вимоги до сучасного уроку.</p> <p>4. Планування, його види. Аналіз сучасного уроку.</p> <p>5. Позаурочні та позашкільні форми організації навчання.</p>
8	<p>Дидактичні основи організації навчання ПЛАН</p> <p>1. Підхід як базова категорія освітнього процесу.</p> <p>2. Поняття про закономірності навчання. Основні закономірності процесу навчання.</p> <p>3. Сучасна система дидактичних принципів навчання.</p> <p>4. Методи і прийоми навчання в сучасній школі.</p> <p>5. Інноваційні технології в ЗЗСО. ІКТ-технології. Хмарні технології в освіті</p> <p>6. Засоби навчання.</p>
9	<p>Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти України ПЛАН</p> <p>1. Дистанційне і змішане навчання: мета, завдання, форми, чинники, ознаки.</p> <p>2. Історія становлення дистанційного навчання.</p> <p>3. Психологічні й психолінгвістичні особливості дистанційного навчання.</p> <p>4. Дидактичні основи дистанційного навчання: підходи, принципи, закономірності, методи, засоби, форми.</p> <p>5. Технічні особливості організації дистанційного навчання.</p> <p>6. Використання можливостей «На Урок», «Всеосвіта» для</p>

дистанційного навчання української мови.
7. Дистанційне навчання: переваги й недоліки. Основні помилки при дистанційному навчанні.

4.2. План практичних занять

№	Тема заняття / план
1	<p align="center">Науково-методологічні основи педагогіки: історія і сучасність ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> Педагогіка як наука. Функції, предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки. Джерела педагогічної науки. Поняття про народну педагогіку. Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.
2	<p align="center">Формування, розвиток української школи і європейської педагогічної думки: історія і сучасність</p> <ol style="list-style-type: none"> Школа і педагогічна думка Київської Русі. Навчально-освітні заклади (братські школи, Острозька та Києво-Могилянська академії, ін.), педагогічні ідеї (М. Смотрицького, П. Могили, Є. Славінецького, С. Полоцького, Ф. Прокоповича, ін.) в епоху українського Відродження. Розвиток вітчизняної школи (перші середні та вищі навчальні заклади) та педагогічної думки (Г. Сковорода, К. Ушинський, М. Драгоманов, ін.) впродовж другої половини XVIII–XIX ст. Основні етапи розвитку вітчизняної школи та педагогічної думки у XX столітті (І. Франко, С. Руссова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, ін.) . Генеza педагогіки в європейському освітянському просторі.
3	<p align="center">Загальні закономірності розвитку, виховання та формування особистості ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття про «особистість», «індивідуальність» в педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості, виховання та середовища на розвиток особистості в людському розвитку. Акмеологічні основи глобальної зрілості людини на вікових етапах життя. Теорії розвитку особистості: біогенетичні, соціогенетичні, теорії взаємодії двох факторів, персоналістичні. Діагностика розвитку особистості. Зарубіжні теорії розвитку особистості Вікові аспекти розвитку та виховання особистості.
4	<p align="center">Специфіка педагогічної діяльності в ЗЗСО ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> Учитель як суб`єкт виховної діяльності. Специфіка педагогічної діяльності та її вимоги до особистості вчителя. Функції педагогічної діяльності: дослідницька, проєктувальна, конструктивна, комунікативна, організаційна. Напрями та форми виховної роботи в ЗЗСО. Педагогічне спілкування, його функції. Стили педагогічного спілкування. Авторитет учителя, умови його формування. Робота з профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Проблема булінгу в школі.

5	<p style="text-align: center;">Зміст освіти. Система організації освіти в Україні. Інклюзивне навчання ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про зміст освіти. Структура змісту освіти. Законодавчі та нормативні документи про організацію освіти в Україні. 2. Основні напрями реформування освіти. Нова українська школа. 3. Принципи організації освіти в Україні. 4. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Україні. 5. Права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу. 6. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
6	<p style="text-align: center;">Урок як основна форма організації навчання в школі ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про організаційні форми навчання. Історичний розвиток загальних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Альтернативні системи навчання 2. Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків. 3. Функції й вимоги до сучасного уроку. 4. Планування, його види. Аналіз сучасного уроку. 5. Позаурочні та позашкільні форми організації навчання.
7	<p style="text-align: center;">Дидактичні основи організації навчання ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підхід як базова категорія освітнього процесу. 2. Поняття про закономірності навчання. Основні закономірності процесу навчання. 3. Сучасна система дидактичних принципів навчання. 4. Методи і прийоми навчання в сучасній школі. 5. Інноваційні технології в ЗЗСО. ІКТ-технології. Хмарні технології в освіті. 6. Засоби навчання.
8	<p style="text-align: center;">Контроль та оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і завдання контролю у освітньому процесі. Основні принципи контролю знань. Функції контролю. 2. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Основні види оцінювання результатів навчання учнів: формувальне, поточне, підсумкове (тематичне семестрове, річне), державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання. 3. Критерії оцінювання навчальних досягнень школярів. Рівні навчальних досягнень. Характеристика бальної системи оцінювання знань. Оцінювання результатів навчання учнів за власною шкалою закладу освіти або системою оцінювання, визначеною законодавством. 4. Сучасні пошуки шляхів удосконалення перевірки та оцінки знань учнів.
9	<p style="text-align: center;">Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти України ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дистанційне і змішане навчання: мета, завдання, форми, чинники, ознаки. 2. Історія становлення дистанційного навчання. 3. Психологічні й психолінгвістичні особливості дистанційного навчання. 4. Дидактичні основи дистанційного навчання: підходи, принципи,

<p>закономірності, методи, засоби, форми.</p> <p>5. Технічні особливості організації дистанційного навчання.</p> <p>6. Використання можливостей «На Урок», «Всеосвіта» для дистанційного навчання української мови.</p> <p>Дистанційне навчання: переваги й недоліки. Основні помилки при дистанційному навчанні.</p>

4.3. Самостійна робота студентів

№ з/п	Види навчальної діяльності	К-сть годин
1	Підготовка до практичних занять, письмові й усні відповіді на практичних заняттях	20
2	Створення мультимедійної презентації за визначеною темою (парна форма роботи)	20
3	Розробка тестових завдань за матеріалами лекційних і практичних занять	14
	Разом	54

Вимоги до самостійної роботи

4.3.1. Підготовка до практичних занять

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання контрольних та проблемних питань до кожного практичного заняття та виконання практичних завдань з кожної теми. Підготовка відповіді до проблемного питання обов'язково включає ознайомлення студентів з основною та додатковою літературою згідно з темою. Виконання практичних завдань сприятиме формуванню професійно-комунікативної компетентності студентів.

Підготовка до практичних занять з дисципліни передбачає такі етапи:

- уважне ознайомлення з темою і планом практичного заняття;
- вивчення теоретичного матеріалу шляхом опрацювання основної і додаткової літератури;
- подання усних зв'язних розгорнутих відповідей на контрольні питання, наведені у практичному занятті (з обов'язковою ілюстрацією основних положень);
- виконання практичних завдань; творчі завдання, що потребують студентської творчості, виконуються в довільній формі;
- у разі виникнення питань – отримання консультації від викладача;
- подання усного коментарю до виконаних завдань.

Зразок практичного заняття з дисципліни

Тема: Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти України

План

1. Дистанційне навчання: мета, завдання, форми, чинники, ознаки.
2. Історія становлення дистанційного навчання.
3. Психологічні й психолінгвістичні особливості дистанційного навчання.
4. Дидактичні основи дистанційного навчання української мови (підходи, принципи, закономірності, методи, засоби, форми).
5. Технічні особливості організації дистанційного навчання.
6. Використання можливостей «На Урок», «Всеосвіта» для дистанційного навчання.
7. Дистанційне навчання: переваги й недоліки. Основні помилки при дистанційному навчанні.

Список рекомендованої літератури

1. Дистанційне навчання. *Учебные материалы* : веб - сайт. URL: <https://works.doklad.ru/view/aB103dgV6x8.html> (дата звернення: 03.05.2020)
2. Дистанційне навчання. Поняття дистанційного навчання : веб-сайт. URL: <https://klasnaocinka.com.ua/ru/article/distantsiine-navchannya-ponyattya-distantsiinogo-n.html> (дата звернення: 01.05.2020).
3. Історія дистанційного навчання : веб-сайт. URL: <https://kerivnyk.info/istoriya-dystantsijnoho-navchannya> (дата звернення: 01.05.2020).
4. Історія становлення ДО в Україні. *Освітній портал* : веб - сайт. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/> (дата звернення:03.05.2020)
5. Кива Л., Лазаренко Н. Передумови впровадження у навчальний процес технологічного факультету дистанційного навчання у процесі вивчення дисциплін творчого напрямку. Актуальні питання гуманітарних наук. 2015. Вип. 13. С. 263 – 270. URL: <http://dspu.edu.ua/hsci/wp-content/uploads/2017/11/013-35.pdf> (дата звернення: 01.05.2020).
6. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення 12.05.2020)
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої освіти : навч. посіб. К.: Знання, 2005. 486 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html> (дата звернення: 02.05.2020).
8. Пилаєва Т. Історія розвитку дистанційної освіти в світі. Наукові записки. 2016. Вип. 147. С. 114 – 117. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nz_p_2016_147_30.pdf (дата звернення: 02.05.2020).
9. Положення про дистанційне навчання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 12.05.2020).
10. Сахненко А. С. Історія та перспектива розвитку дистанційного навчання. URL: <http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/20923/1/3.pdf> (дата звернення: 03.05.2020)

Практичні завдання

1. Яке визначення *дистанційного навчання* ви б визначили найбільш вдалим серед тих, що опрацьовували.
2. Основними завданнями дистанційного навчання в системі загальної середньої освіти визначають:
 - 1) забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації;
 - 2) індивідуалізація навчання;
 - 3) розширення можливостей доступу дітей та молоді до якісної освіти;
 - 4) забезпечення високої якості навчання учнів незалежно від місця їх перебування.
 - 5) значне підвищення ефективності навчальної діяльності учнів.
 - 6) забезпечення можливості учням глибше вивчати обрані загальноосвітні предмети з використанням існуючих сучасних інформаційних технологій.

Запишіть інші завдання, на розв'язання яких спрямоване дистанційне навчання. Скористайтеся матеріалом цих джерел: <https://kerivnyk.info/scho-take-dystantsijne-navchannya>

3. Визначте основні етапи становлення дистанційного навчання (назвати часові межі, особливості).

4. Розкрийте особливості становлення дистанційного навчання в Україні. Проаналізуйте Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджену 20 грудня 2000 року, зокрема зверніть увагу на організаційну структуру системи дистанційної освіти в Україні та обов'язки кожної структурної одиниці.

5. Ознайомтеся з психологічними порадами щодо організації дистанційного навчання в школі від провідної психологині Світлани Ройз <https://nus.org.ua/articles/navchannya-vdoma-praktychni-porady-dlya-vchyteliv-vid-psyhologyni-svitlany-rojz/>. Зважаючи на власний досвід дистанційного навчання, запропонуйте ваші поради створення психологічного комфорту під час такого навчання.

6. Підготуйте повідомлення про реалізацію дистанційного навчання в школах інших країн. Яка країна, на вашу думку, продемонструвала найбільшу готовність до такої форми роботи. Відповідь обґрунтуйте посиланнями.

7. За посібником «Організація дистанційного навчання в школі», розміщеного в Moodle3, окресліть методичні рекомендації для учнів основної і старшої школи.

8. Розробіть і завантажте на освітньому порталі «НаУрок» тестові завдання з теми «Правопис складних іменників і прикметників» (10 завдань) і запропонуйте їх пройти вашим однокласникам під час практичного заняття.

9. Зареєструйтеся в Дистанційній загальноосвітній школі «Оптіма», отримайте демодоступ до дистанційного навчання. Проаналізуйте уроки з української мови, що пропонують учням у п'ятому класі.

10. Ознайомившись з матеріалами лекції щодо позитивних і негативних моментів дистанційного навчання й урахувавши власний досвід, додайте переваги й недоліки дистанційного навчання.

4.3.2. Створення мультимедійної презентації за визначеною темою (парна форма роботи)

Вимоги до змісту мультимедійної презентації

- відповідність змісту презентації поставленій темі, мети і завданням;
- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність крапки в заголовках і т.д.);
- відсутність фактичних помилок, достовірність представленої інформації;
- лаконічність тексту на слайді;
- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- об'єднання семантично пов'язаних інформаційних елементів у групи, які цілісно;
- стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту;
- розташування інформації на слайді (переважно горизонтальне розташування інформації, зверху вниз по головній діагоналі; найбільш важлива інформація повинна розташовуватися в центрі екрану; якщо на слайді картинка, напис повинен розташовуватися під нею; бажано форматувати текст по ширині; не допускати «рваних» країв тексту);
- наявність не більше одного логічного наголосу: почервоніння, яскравість, обведення, миготіння, рух;
- інформація подана привабливо, оригінально, звертає увагу учнів.

Вимоги до звукового та візуального ряду

- використання тільки оптимізованих зображень (наприклад, зменшення з допомогою Microsoft Office Picture Manager чи іншого графічного редактора);
- відповідність зображень змісту;
- відповідність зображень віковим особливостям слухачів;

- якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону; відсутність «зайвих» деталей на фотографії або картинці, яскравість і контрастність зображення, однаковий формат файлів);
- якість музичного ряду (ненав'язливість музики, відсутність сторонніх шумів);
- обґрунтованість і раціональність використання графічних об'єктів.

Вимоги до ефективності використання презентації

- забезпечення всіх рівнів комп'ютерної підтримки: індивідуальної, групової, фронтальної роботи учнів;
- доцільність використання презентації;
- творчий, оригінальний підхід до створення презентації.

Презентація не повинна бути монотонною і громіздкою (оптимально це 10-20 слайдів).

На останньому слайді вказується перелік використаних джерел, активні і точні посилання на всі графічні об'єкти. На завершальному слайді можна ще раз вказати інформацію про автора презентації.

Теми для презентації

1. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
2. Освіта і виховання в мультикультурному середовищі.
3. Проблема природовідповідного виховання у поглядах Я. А. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, А. Дістервега: порівняльний аналіз
4. Виховання особистості в колективі.
5. Формування національномовної особистості.
6. Ксенофобія і расизм як негативні явища в житті мультикультурно го суспільства.
7. Вікові аспекти розвитку та виховання особистості.
8. Булінг у школі: причини і наслідки.
9. Форми організації навчання.
10. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.
11. Інноваційні технології навчання.
12. Авторські концепції та технології навчання.
13. Контроль у процесі навчання, його функції і роль.
14. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
15. Організація педагогічної освіти батьків. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні учнів.
16. Основні напрями реформування освіти. Нова українська школа.

4.3.3. Розробка тестових завдань з дисципліни

Кожен студент наприкінці семестру подає на перевірку 30 самостійно розроблених тестових завдань за всіма вивченими темами. Текст повинен бути відформатований, грамотно оформлений, тести відповідати вимогам укладання тестових завдань (вимоги див.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/2137/26methodychnirekomendaciyi-296-311.pdf> .

Тестові завдання повинні бути представлені такими видами:

- відкрите (есе) – 1 тестове завдання
- відкриті (на доповнення, з короткою відповіддю) – 6 тестових завдань;
- закриті (з вибором декількох правильних відповідей, на встановлення відповідностей, на встановлення правильної послідовності) – 23 тестових завдання.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Філологічні Інтернет-ресурси, доступ до методичних, педагогічних порталів, зокрема щодо роботи хмариних технологій в СЗО, навчальна періодика для словесника, електронні вчительські платформи; електронні сервіси з ІКТ; навчальні посібники та методичні вказівки з педагогічної практики; авторські презентації з

аспектних лекцій дисципліни; матеріали Міжнародного проєкту IREX, учасницею якого є автор робочої програми, освітні вебінари навчальної платформи «ВИЩЕ», майстер-класи та воркшопи з інфомедійної грамотності та освітніх технологій XXI ст.

Дисципліна викладається з використанням дистанційного навчання на базі електронної інформаційної системи Moodle3.

Під час лекційних та практичних занять викладачем застосовуються також онлайн-інструменти та платформи, зокрема <https://www.menti.com/>, онлайн-дошки (<https://padlet.com/>, jamboard.google.com); платформи для навчальних завдань різного рівня складності (<https://learningapps.org/>, <https://www.flippity.net/>) тощо.

5. Форми контролю **Диференційований залік**

Диференційований залік з дисципліни «Загальна і шкільна педагогіка» складається з теоретичного блоку (містить два теоретичні питання, кожне питання - 15 балів).

Перелік орієнтовних питань

1. Педагогіка як наука. Функції, предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки. Джерела педагогічної науки. Поняття про народну педагогіку.
3. Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки.
4. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.
5. Виховання як складова педагогічного процесу. Виховання як педагогічний процес та суспільне явище.
6. Поняття про освітній процес, педагогічний процес, навчально-виховний процес.
7. Закономірності, етапи педагогічного процесу.
8. Основні напрями виховання.
9. Поняття про «особистість», «індивідуальність» у педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості, виховання та середовища на розвиток особистості в людському розвитку.
10. Теорії розвитку особистості: біогенетичні, соціогенетичні, теорії взаємодії двох факторів, персоналістичні.
11. Діагностика розвитку особистості. Зарубіжні теорії розвитку особистості
12. Вікові аспекти розвитку та виховання особистості.
13. Учитель як суб'єкт виховної діяльності. Специфіка педагогічної діяльності та її вимоги до особистості вчителя.
14. Напрями та форми виховної роботи в ЗЗСО.
15. Педагогічне спілкування, його функції. Стили педагогічного спілкування. Авторитет учителя, умови його формування.
16. Проблема булінгу в школі.
17. Поняття про дидактику, її предмет, завдання та етапи становлення.
18. Основні категорії дидактики.
19. Основні дидактичні концепції. Аналіз зарубіжних концепцій навчання.
20. Поняття про процес навчання, його особливості. Загальна характеристика процесу навчання: основні компоненти, функції, рушійні сили.
21. Діяльність учнів на уроці. Особливості учіння. Структура процесу засвоєння знань учнями. Структура діяльності вчителя. Особливості викладання. Вимоги до вчителя як організатора і керівника навчально-пізнавальної діяльності учнів.
22. Поняття про зміст освіти. Структура змісту освіти. Законодавчі та нормативні документи про організацію освіти в Україні.

23. Основні напрями реформування освіти. Нова українська школа.
24. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Україні.
25. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
26. Поняття про організаційні форми навчання. Історичний розвиток загальних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Альтернативні системи навчання.
27. Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків.
28. Функції й вимоги до сучасного уроку.
29. Планування, його види. Аналіз сучасного уроку.
30. Позаурочні та позашкільні форми організації навчання.
31. Підхід як базова категорія освітнього процесу.
32. Поняття про закономірності навчання. Основні закономірності процесу навчання.
33. Сучасна система дидактичних принципів навчання.
34. Методи і прийоми навчання в сучасній школі. Засоби навчання.
35. Інноваційні технології в ЗЗСО. ІКТ-технології. Хмарні технології в освіті
36. Дистанційне і змішане навчання: мета, завдання, форми, чинники, ознаки.
37. Історія становлення дистанційного навчання.
38. Дидактичні основи дистанційного навчання: підходи, принципи, закономірності, методи, засоби, форми.
39. Технічні особливості організації дистанційного навчання.
40. Дистанційне навчання: переваги й недоліки

5.2. Зразок залікового білета

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація 014.01 «Українська мова і література»

Семестр II

Навчальна дисципліна «Загальна і шкільна педагогіка»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.

2. Поняття про організаційні форми навчання. Історичний розвиток загальних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Альтернативні системи навчання

Затверджено на засіданні

кафедри української філології та міжкультурної комунікації

Протокол № _ від _ грудня 2021 року

Завідувач кафедри,

голова циклової комісії

Екзаменатор

Н. М. Лебединцева

Т. А. Денищич

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання Методи контролю знань, умінь і навичок студентів

Основними методами контролю знань, умінь та навичок студентів з дисципліни «Загальна і шкільна педагогіка») є спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, творчі роботи, тестування, письмовий контроль.

Види контролю

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі види контролю:

- поточний (дає можливість виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу; визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі; виявити рівень опанування навичок самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку; стимулювати інтерес студентів до вдосконалення знань, умінь і навичок з української мови); поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом фронтального та індивідуального усного опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, перевірка й оцінювання виконання студентами практичних завдань та самостійної роботи з використанням навчальних платформ Zoom, Moodle3, проведення і перевірки письмових педагогічних диктантів, захисту презентацій, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій;
- підсумковий (залікова робота, мета якої полягає у встановленні реального рівня знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній навчальній і фаховій діяльності).

Форми контролю

Індивідуальна, фронтальна і групова перевірка знань, умінь і навичок студентів, самоконтроль.

Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання якості засвоєння дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» проводиться за кредитно-трансферною системою організації навчального процесу (ECTS) та включає поточний та підсумковий контроль знань. Поточне оцінювання проводиться на практичних заняттях у вигляді усного та письмового опитування, тестового контролю, творчих робіт і контрольної тощо. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою університету, яка відповідає аналогічній шкалі ЄКТС.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни, становить 100 балів, мінімальна – 60 балів.

№	Види робіт	Максимальна кількість балів
1	Підготовка до практичних занять та письмові й усні відповіді на практичних заняттях	36 (9 ПЗ x 4 бали)
2	Створення мультимедійної презентації за визначеною темою (парна форма роботи)	20
3	Розробка тестових завдань за матеріалами лекційних і практичних завдань	14
4	Диференційований залік	30
	Разом за семестр	100

Підготовка до практичних занять та письмові й усні відповіді на практичних заняттях:

а) оцінка «відмінно» (4 бали) виставляється студентові, якщо він:

- у повному обсязі (на 100%) підготував практичне заняття, дав розгорнуту зв'язну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу;

- правильно (без помилок або зробив незначну) виконав практичні завдання, обгрунтувавши хід власних думок;

б) оцінка «добре» (3 бали) виставляється студентові, якщо він:

- підготував 75% практичного заняття, по суті й змістовно виконав завдання, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ;

- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки, але не користувався додатковою літературою;

- правильно виконав практичні завдання, але при виконанні творчих завдань виникли певні труднощі;

в) оцінка «задовільно» (1-2 бали) виставляється студентові, якщо він:

- підготував 50% практичного заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;

- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів збоку викладача чи інших студентів, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури;

- частково виконав практичні завдання;

г) оцінка «незадовільно» (0 балів) виставляється студентові, якщо він:

- підготував практичне заняття в обсязі, меншому за 50%, по суті й за змістом не виконав завдання або відмовився відповідати;

- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;

- не виконав практичні завдання.

**Створення мультимедійної презентації за визначеною темою
(парна форма роботи)**

а) оцінка «відмінно» (16-20 балів) виставляється студентові, якщо:

- презентація створена відповідно до окреслених вимог, виконано самостійно, тема розкрита, містить посилання на відповідну дидактичну літературу, має чітку структуру;

- при створенні та демонстрації презентації виявив креативність;

- презентація відповідає принципам академічної доброчесності;

б) оцінка «добре» (8-15 балів) виставляється студентові, якщо:

- презентація оформлена відповідно до чинних вимог, містить новизну, проте порушується певна логічність серед запропонованих слайдів;

- в оформленні презентації трапляються поодинокі граматичні або технічні огріхи;

- презентація відповідає принципам академічної доброчесності;

в) оцінка «задовільно» (3-7 балів) виставляється студентові, якщо:

- у цілому презентація відповідає поставленим вимогам, проте трапляється порушення в подачі матеріалу, тема розкрита поверхнево, не враховані важливі питання;

- в оформленні презентації є численні граматичні й правописні помилки;

- презентація відповідає принципам академічної доброчесності;

г) оцінка «незадовільно» (1-2 бали) виставляється студентові, якщо:

- презентація не відповідає зазначеній темі;

- містить численні помилки;

- презентація скопійована з інших джерел.

Розробка тестових завдань за матеріалами лекційних і практичних завдань

Тести повинні бути оформлені відповідно до технічних вимог (усі береги – 2 см; шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, відформатований), відповідати нормам сучасної української літературної мови, містити різні види тестових завдань (відкрите (есе) – 1 завдання, відкриті (на доповнення, з короткою відповіддю) – 6 тестових завдань; закриті (з вибором декількох правильних відповідей, на встановлення відповідностей, на встановлення правильної послідовності) – 23 тестових завдання); кожне завдання повинно містити не менше за чотири варіанти відповідей; тести повинні охоплювати всі теми дисципліни. Усі варіанти відповідей мають бути однакової довжини (не більше від одного рядка – доцільніше формулювати довге запитання і короткі варіанти відповідей, ніж коротке запитання і довгі варіанти відповідей), не залежати від їх розташування в тестовому завданні, попередніх запитань або відповідей. Правильні і неправильні варіанти відповідей повинні мати граматично і логічно подібну будову.

а) оцінка «відмінно» (11-14 балів) виставляється студентові, якщо він:

- у повному обсязі розробив усі тестові завдання, охопивши всі теми дисципліни;
- завдання і відповіді є правильно сформульованими, мають високий рівень складності; містять глибоке усвідомлення теми, не мають двозначного трактування;
- оформив відповідно до чинних стандартів без порушення норм сучасної української літературної мови;

б) оцінка «добре» (6-10 балів) виставляється студентові, якщо він:

- підготував 75% необхідних тестів, допустив неточності в оформленні, припустивши незначної кількості орфографічних, пунктуаційних помилок;
- деякі тестові мають порушення в логіці викладу, мають

в) оцінка «задовільно» (2-5 балів) виставляється студентові, якщо він:

- підготував 50-30% з переліку необхідних тестових завдань, які оформлені зі значною кількістю помилок або неточностей;
- питання до тестів носять поверховий характер, що свідчить про недостатнє опрацювання матеріалу;
- порушена загальна структура укладання тестів;

г) оцінка «незадовільно» (0-1 бал) виставляється студентові, якщо він:

- написав тільки 10 % з переліку необхідних завдань, які оформлені з численними логічними і граматичними помилками

Оцінювання якості залікової роботи

Диференційований залік із дисципліни «Загальна і шкільна педагогіка» складається з теоретичний блоку, який оцінюється 30 балами (кожне питання – 15 балів).

а) оцінка «відмінно» (10-15 балів) виставляється студентові, якщо:

- відповіді на теоретичні питання є вичерпними, змістовними, логічними, у них відсутні фактичні помилки та порушення мовних норм, а терміни, явища й поняття проілюстровано прикладами (у тексті відповіді можуть бути наявні незначні відхилення від норм літературної мови);

б) оцінка «добре» (5-9 балів) виставляється студентові, якщо він:

- висвітлив правильно 75% питання, відповідь є зв'язною, логічною, терміни, явища й поняття загалом проілюстровано прикладами; відповіді на теоретичні питання є повними, змістовними, логічними, проте в них є незначні неточності, у тексті відповіді наявні мовні (мовленнєві) недоліки;

в) оцінка «задовільно» (1-4 бали) виставляється студентові, якщо він:

- виклав 50% обсягу зазначеного питання, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок (до 6 помилок), або

пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища, терміни і положення проілюстровано прикладами частково;

г) оцінка «незадовільно» виставляється студентові, якщо він:

- відповіді на теоретичні питання є поверховими (або відповідь на питання відсутня), які не відповідають змісту питання, у них є суттєві неточності, порушено логічний виклад думок, наявні мовні та мовленнєві помилки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна навчальна література

1. Башкір О. І. Теорія виховання : навч.-метод. посіб. Харків: Видавництво ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 96 с. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. : Либідь, 2018. 848 с.

2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник. Київ : Знання, 2018. 566 с.

3. Волкова Н. П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2017. 616 с.

4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В.Л. Педагогіка : підручник. Київ : Знання-Прес, 2014. 445 с.

5. Курлянд З. Н. Педагогіка : навчальний посібник . Харків : Бурун Книга, 2019. 304 с.

6. Омеляненко С. В. Педагогіка: тестові завдання: навчальний посібник. Київ. : Знання, 2018. 391 с.

7. Педагогіка: навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І.Сметанський, В.І. Шахов. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. 400 с.

8. Полякова Г. А. Педагогіка : навчальний посібник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2011. 374 с.

9. Практикум з педагогіки : навчальний посібник / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 464 с.

10. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Київ : Видавничий цент «Академія», 2007. 560 с.

11. Ярошук Л. Теорія ті методика виховання : навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с.

Додаткова література

1. Кендзьор П. І. Ми серед інших. Інші серед нас. Форми і методи полікультурного виховання : навч.-метод. посіб. для педагогів загальноосвітніх навчальних закладів. Львів: ЗУКЦ, 2016. 160 с.
2. Людина у полікультурному суспільстві : навч.-метод. посіб. для викладачів вищих навч. закладів з курсу за вибором для студ. соціогуманітарних спец. / [О. І. Пометун, Л. Ю. Султанова та ін.]. Київ : Інжиніринг, 2010. 248 с.
3. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Слово, 2012. 285 с.
4. Міжкультурна освіта. Порадник для вчителя / [Ред. перекл. Стиславська О.]; Центральний осередок вдосконалення вчителів. Варшава, 2004. 176 с.
5. Наволокова Н. П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць / автори-уклад. Н. П. Наволокова, В. М. Андрєєва. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 117 с.
6. Пономарьова Г. Ф., Семенова М. О. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Харків : Ексклюзив, 2014. 424 с.
7. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу : загальна характеристика : навч. посіб. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

Інформаційні ресурси

Електронні бібліотеки

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського ([http:// www.nbuv.gov.ua/eb](http://www.nbuv.gov.ua/eb)) – найбільше зібрання книг, журналів, видань, карт, нот, образотворчих матеріалів, рукописів, стародруків, газет, документів на нетрадиційних носіях інформації;

Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>) – систематизована бібліотека за розділами: суспільні науки, політика, економіка, історія, культура, біографії, релігія, теологія, права людини;

Український центр (<http://www.ukrcenter.com>) – твори українських і зарубіжних авторів, фольклорні твори, наукові праці та дослідження в галузі української мови та літератури);

Бібліотека Мережі української літератури (<http://www.ukrlib.com.ua>) – біографії та твори українських письменників, реферати, творчі роботи.

Методичні сайти

<https://vseosvita.ua/webinar-портал> для вчителів СЗО

<http://www.bankportfolio.ru> – банк інтернет-портфоліо вчителів.

<http://www.konспект.org.ua> – Все для вчителя. На сайт зібрано матеріали на допомогу вчителю-практику. До вашої уваги конспекти уроків та методи інтерактивного навчання.

<http://notatka.at.ua> – Записник сучасного вчителя. Сайт для інтерактивних педагогів. Основу сайту становлять ІКТ, в тому числі, презентації з усіх шкільних предметів, конспекти і методичні поради до проведення сучасного продуктивного уроку та матеріали для виховної роботи.

<http://wecreative.ucoz.ru> – творчий учитель. Сайт для творчих учителів, на якому можна знайти цікаві матеріали та завантажити свої надбання для обміну досвідом.

<http://www.dnipro-ukr.com.ua> – Літературно-художній журнал «Дніпро». Сценарії шкільних свят, новинки літератури, світова та українська класика.

Літературні сайти

pisar.tripod.com – класична українська та зарубіжна література;

www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;

www.nbu.gov.ua/tb/ukr/html – зібрання творів українського та зарубіжного письменства від найдавніших часів до початку XX століття.

Електронні сервіси з ІКТ

1. Flickr <http://www.flickr.com/> Сервіс, призначений для зберігання та подальшого використання користувачами цифрових фотографій і відеороликів.

2. Picasa <https://picasaweb.google.com> Фотохостинг для зберігання та обміну фотографіями.

3. *Онлайн-комікси* <http://www.pixton.com/>
<http://www.dvolver.com/moviemaker/make.html>

<http://www.toondoo.com/CheeredBook.toon> Сайти для створення коміксів.

4. www.thinglink.com дозволить створити мультимедійні плакати.

5. Використання електронного сервісу www.getloupe.com дозволить створити колажі з фотографій, що можуть стати в нагоді під час вивчення біографії письменника або під час розгляду вступних тем з літератури («Любов до книги» розміщено за адресою: <http://www.getloupe.com/v/bmkhla17>).

6. Використання електронного сервісу **www.slideshare.net** дозволяє створювати презентації

адресою: http://www.slideshare.net/Juliasergienko?utm_campaign=profiletracking&utm_medium=sss&utm_source=sss&utm_slideview.

7. Навчальні вебінари від проекту IREX та від АУП (Академії української преси)

Онлайн-інструменти:

Проведення онлайн-зустрічей

<https://zoom.us/>

<https://www.gotomeeting.com/>

<https://clickmeeting.com/>

<https://meet.google.com/>

<https://hangouts.google.com/>

<https://skype.com/>

Електронні дошки

<https://linoit.com/>

<https://www.mural.co/>

<https://padlet.com/>

<https://limnu.com/>

<https://jamboard.google.com/>

<https://whiteboardfox.com/>

<https://miro.com/>

<https://www.twiddla.com/>

<https://conceptboard.com/>

<https://awwapp.com/>

<https://ziteboard.com/>

<https://www.groupboard.com/products/>

<https://webwhiteboard.com/>

<https://kanbantool.com/ru/>

Інструменти формуючого оцінювання / опитування, тести, вікторини

<https://kahoot.com/>

<https://goformative.com/>

<https://get.plickers.com/>

https://quickkeyapp.com/users/sign_in

<https://www.pollevywhere.com/>

<https://www.mentimeter.com/>

<https://flippity.net/>
<https://www.liveworksheets.com/>
<https://www.plickers.com/login>
<https://www.quizalize.com/>
<https://www.quizzy.rocks/>
<https://quizizz.com/>
<https://www.onlinequizcreator.com/>
<https://www.classtime.com/uk/>

Інтерактив

<https://www.wizer.me/> Інтерактивні робочі листи
<https://www.thinglink.com/> Інтерактивний плакат
<https://app.bookcreator.com/sign-in> Створення електронного підручника
<https://wordwall.net/ru> Створення ігор
<https://www.liveworksheets.com/> Інтерактивні робочі листи
http://www.umapalata.com/ui_ru/home.asp Створення ігор
<https://learningapps.org/> Інтерактивні вправи
<https://www.emaze.com/ru/> Створення 3D презентацій